

VESTFOLDNYTT

1-2009 Fortidsminneforeningen Vestfold avdeling

Gåtefulle labyrinter

Onsdag 25. februar kan du oppleve et spennende foredrag om labyrinter. Anna Helene Tobiassen vil fortelle om labyrinter gjennom 4000 år. En gåtefull del av kulturhistorien vises med ord og bilder i Tønsberg og Nøtterøy bibliotek. Se annonse på side 3 og en spennende artikkel om emnet på side 4-6. Har du sans for det gåtefulle, møt opp på Tønsberg og Nøtterøy bibliotek til gratis foredrag. Mer stoff på sidene 3-6.

Årsmøtet 2009

Torsdag 19. mars er det igjen tid for årsmøte i Vestfold avdeling. Denne gangen har vi lagt begivenheten til Bygdetunet Brår i Ramnes. I ærverdige og landlige omgivelser skal avdelingens nye styre velges, og årsberetning og regnskap godkjennes. Det blir foredrag om Slottsfjellet i Tønsberg ved Anna-Lena Eriksson. Vi håper flest mulig av våre medlemmer tar turen til Brår. Les årsberetning, valginnstillinger og mer på sidene 7 til 13.

Tur til Karl Johansvern 10. mai blir det tur.
Se side 2 for info

LEDER

Snart er det et år siden siste årsmøte. Det er tid for konsolidering og fornyelse i avdelingens styre. Vernesaker er avsluttet og andre skal føres videre med nytt styre.

Året 2008 var begivenhetsrikt og avdelingen opplevde gjennombrudd i viktige vernesaker av både regional og nasjonal karakter.

Det gledet oss at fredingssaken for Garnisonssykehuset i Stavern resulterte i støtte fra mange hold, stortingspolitikere, forsvarsdepartementet, etater, og interesse- og museumsorganisasjoner.

I saken om vårt varamedlem Aina Dahls habilitet opplevde vi å få på banen tungvektene som professorene Eivind Smith og Carl August Fleischer. Det kan ihvertfall ikke sies at våre saker ikke engasjerer!

Avdelingen har hatt trang økonomi. Som tilpasning til økonomiske realiteter og med ønske om bedre handlingsrom har vi slanket driftsmodellen. Det vises som overskudd i regnskapet.

Nå er det tid for nytt styre og kanskje nye krefter! Den 19. mars skal årsmøtet treffe vedtak. Vi håper mange av våre medlemmer møter og bidrar til et levende medlemsdemokrati!

MEDLEMSKONTAKT

Vestfoldavdelingens styre og redaksjon ønsker bedre kontakt med medlemmene og lavere portoutgifter. Vi trenger e-postadressene til så mange som mulig av våre medlemmer. Send en e-post til styret@fmfvestfold.net

Vi ønsker dialog med dere medlemmer. Bidra gjerne til dette bladet!

RESSURSGRUPPE

Vi vil gjerne engasjere flere av medlemmene i aktivt arbeide for bevaring. Ressursgruppen trenger frivillige som kan påta seg oppgaver. Interesserte bes melde seg til styreleder eller e-post: styret@fmfvestfold.net.

MEDLEMSVERVING

Kunne du tenke deg å verve nye medlemmer? Mange er enig med oss, men trenger en liten dytt for å melde seg inn! Trenger du vervemateriell, ta kontakt med styret!

Vestfoldnytt nr. 1 - februar 2009.

E-post: web@fmfvestfold.net

Redaktør: Bente Bjerknes

Redaksjon: Dyveke Bast, Elisabeth Holmsen

**BLI MED på tur til en norsk marinebase fra biedermeierepoken!
SØNDAG 10. MAI KL. 13.00**

KARL JOHANSVERN

Oppmøte ved Marinemuseet i Horten. Gi beskjed hvis du trenger skyss eller kan ta med noen i bilen! Alle tar med kaffe og nistemat!

Ta gjerne med venner som ikke er medlem. Barn gratis.

Kun kr. 60,- for medlemmer, og kr. 75,- for ikkemedlemmer.

Påmelding: Elisabeth Holmsen tlf: 984 57 78, Kari Schei tlf.: 900 19 361

eller e-post: styret@fmfvestfold.net

MER INFO I NESTE VESTFOLDNYTT OG PÅ WWW.FMFVESTFOLD.NET

**Tønsberg og Nøtterøy bibliotek 100 år
Feirer fortiden – former fremtiden**

TØNSBERG - ONSDAG 25 FEBRUAR "Gåtefulle labyrinter : fra Knossos til nordnorske steinringer"

Hva vet vi om dem?

Kanskje kan **Anna Helene Tobiassen** gi oss noen svar?

Sammen med Vestfoldavdelingen av Fortidsminneforeningen, inviterer Tønsberg og Nøtterøy bibliotek til arrangementet "Gåtefulle labyrinter: fra Knossos til nordnorske steinringer" vi Anna Helene Tobiasen.

Onsdag 25. februar kl. 19.00

i bibliotekets underetasje.

Gratis adgang!

Vi ønsker velkommen til en spennende kveld!

Tønsberg og Nøtterøy bibliotek ligger i Storgata 16, Tønsberg ca. 2 minutter å gå fra Torvet.

**FORTIDSMINNEFORENINGEN
VESTFOLD AVDELING**

FRA FRUKTBARHETSRIKTRITUALE TIL HAGEPRYD

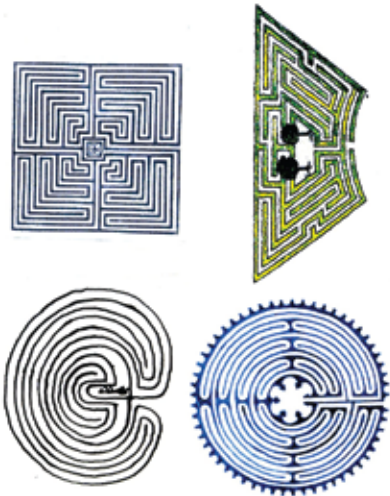
LABYRINTER GJENNOM 4000 ÅR
Av Anna Helene Tobiassen

Det var bare noen gamle steinringer på bakken. Likevel; vissheten om alderen og en fornemmelse av symbolikk og hemmeligheter gjorde inntrykk. Så fra første gang jeg satte foten i Ulmekärlabyrinten ved Grebbestad i Bohuslen var jeg hekta.

Og jeg er ikke alene om dette. Gustav Vigeland, for eksempel, mente at labyrintformen hadde et mystisk aspekt og en sterk, latent symbolikk som rører ved det han kaller "urfantasiaen". Han var veldig opptatt av labyrinter, noe som ga oss den store og vakre labyrinten rundt fontenen i Vigelandsanlegget

LABYRINTER I TID OG ROM

Labyrinter er så mye, og opprinnelsen var i en tid lenge før menneskene fant på å lage prydhager. De har vært vidt utbredt og var antagelig knyttet til gamle ritualer. På Sardinia finnes de i form av over 4000 år gamle helleristninger. På

Ringen ved Frøjel kirke på Gotland, Sverige.
Labyrinten skriver seg muligens fra jernalderen

Kreta preget man labyrintmønstre på mynter, og fortalte sagnet om labyrinten i Knossos. Grekerne tegnet labyrinter på keramikkvaser 600 år f.Kr. Det er flere steder gravet ut mosaikkgulv med romersk variant av labyrintmønsteret, og små "fingerlabyrinter" er funnet på veggene i Pompei. Vi kan faktisk se at de brukte veggabyrintene, for her og der har fingrene slitt ned mønsteret i mosaikken. I India hadde mange hjem labyrintmønster over dørene som godhetsmerke. Mønsteret er også kjent fra Nord-Afrika og fra amerikanske indianerkulturer.

Da kristendommen vant innpass grep kirken det gamle symbolet, omformet det og ga det ny, religiøs funksjon. Mange av middelalderens kirker i Sør-Europa har labyrinter i gulvet, som for eksempel i katedralen i Chartres. Der kunne folk vandre rundt og tenke gjennom sitt forhold til Gud, troen, livet og døden. I middelalderen kunne dette erstatte en pilegrimsreise til det hellige land. I Storbritannia finnes steinringer lik de skandinaviske, men vel så ofte er labyrintmønstre av kirketypen, skåret ut i landets grønne gressmatter.

Fra 13-1400-tallet av vet vi at labyrintene var tatt i bruk i Vesteuropiske herskapskammer. Det rituelle og religiøse ved symbolet kom etter hvert i bakgrun-

Ved Stange gjestegård i Rannes, Vestfold, er det laget en labyrint til minne om slagene på Re i 1163 og 1177. To viktige begivenheter i norsk historie. Landskapsarkitekt Rainer Stange står bak prosjektet.

nen, og fra denne tid og utover var vel labyrintene mest til forlystelse og pryde i hagene. En populær variant, kalt maze, er konstruert slik at den er full av blindveier, og hekkene så høye at folk ikke kunne se over dem. Det ble en sport å finne rett vei inn til sentrum. Dessuten ga det mulighet til å stikke seg bort for dem som ønsket en liten stund på tomannshånd. Begge deler var nok sider ved forlystelsen! Men det er også veldig lett å rote seg bort. Jeg har prøvd det. Det var moro, i alle fall en stund!

LABYRINTER I SKANDINAVIA

I Skandinavia forekommer labyrinter stort sett som helleristninger eller store steinringer, noen er kanskje mer enn 3000 år gamle. De eldste er fra bronsealderen, andre fra middelalderen og noen er bare få hundre år gamle. Sverige har masser av gamle steinringer, det skal være ca. 330 av dem. Finland har noen. Norge har ikke så mange å skryte av, bare ca. 30. Men kan-

skje vi ikke har undersøkt godt nok?

Vi tror de eldste steinringene kan ha blitt brukt ved fruktbarhetsritualer om våren. Det heter seg at de plasserte en jomfru inne i sentrum, og så konkurrerte gruppens unge menn om å ta seg inn til henne så hurtig og feilfritt som mulig. Ta "urfantasiaen" i bruk, så kan vi kanskje se det for oss! Nyere steinringer nær sjøen skal ha vært brukt av fiskere som trodde at noen runder i labyrinten kunne bringe fiskelykke. De eldste steinringene finnes gjerne ute på marken, ofte nær slike hellige steder som forhistoriske gravfelt, gamle kirker osv, de nyere ligger ofte nokså nær stranden.

I Danmark og Sverige kan enkelte herregårder og slott skilte med store prydlabyrinter. De er vel verdt et besøk! I Norge vet jeg bare om en, den finnes i parken på Gulskogen museumsgård ved Drammen. Det er en labyrint av lindehekker, men en forenklet utgave, litt juks i forhold til de riktige oppskriftene.

Florilegium (en type antologi) fra 1608, Cleveland Museum of Art.

Men pytt sann! Den ser flott ut, og har den rette stemningen! En spennende og tankevekkende norsk labyrint er en liten "grafitti" fra ytterveggen på Seljords mer enn 800 år gamle steinkirke. Her har et menneske, kanskje i stor sjelenød, tegnet en labyrint etter beste evne. Ved siden av er det tegnet to skip. Skip er blant annet symbol for en reise. Vedkommende har nok kjent til skikken med å la labyrinten erstatte pilegrimsreisen, og har satt sitt håp til disse strekene.

LABYRINTER I VÅR TID

Labyrinter har altså vært viktige for menneskene gjennom flere tusen år, og fremdeles er labyrinter "in". Det finnes arkitektkontorer i England som lever godt av å designe labyrintmønstre, særlig

for japanske og amerikanske hager. For en maze må være unik. Hvis flere har samme mønster kan folk begynne å kjenne dem igjen, og dermed forsvinner hele poenget. Det lages også labyrinter av de eldste "enveistypene". De er velegnet for meditasjon, ifølge en venninne i Amerika. Hun sier vandringen gjennom labyrinten kan "rense" tankene.

I Norge har vi Gustav Vigeland's kunstverk av en labyrint ved den store fontenen i Frognerparken. Den er uten blindveier, men det vil være en stri jobb å gjennomføre turen rundt, for veien snor seg hele 3000 meter gjennom smale krinkelkroker! Ellers finnes en flott, stor labyrint av granhekker ved Stange Gjestegård i Ramnes i Vestfold. Sønnen på gården, Rainer Stange, er landskapsarkitekt, og han ville rette søkelyset mot den tradisjonsrike bruken av granhekker. Labyrinten er del av prosjektet som han mottok Norsk Forms Pris for unge formgivere for. Den er 100 meter i omkrets, og gangene måler nesten 500 meter inn til sentrum. Den er godt synlig fra luften, og er visstnok blitt landemerke for flygerne.

Les mer: Nigel Pennick 1990 - 1998: Mazes and Labyrinths; Elisabeth Svalin 1999: Den grønne labyrinten

Labyrinten i katedralen i Chartres (ca. 1200)

FORTIDSMINNEFORENINGEN
VESTFOLD AVDELING

ÅRSMØTE 2009

TORS DAG 19. MARS, KLOKKEN 19.00
BYGDETUNET BRÅR I RAMNES

PROGRAM

Omvisning /orientering om stedet

ÅRSMØTESAKER

1. VALG AV MØTELEDER,
REFERENT OG PROTOKOLLUNDERSKRIVERE
 2. GODKJENNELSE AV DAGSORDEN
 3. ÅRSBERETNING
 4. REGNSKAP
 5. BUDSJETT, ARBEIDSPLAN (LEGGES UT PÅ NETTSIDEN)
 6. FORSLAG TIL VEDTEKTSENDRING
 8. ÅRETS REPRESENTANTSKAPSMØTE
 9. VALG
 10. INNKOMNE SAKER
- (Saker som ønskes tatt opp må være styret i hende innen 05. mars 2009)

Kaffe og waleskringle

Foredrag ved Anna-Lena Eriksson om

SLOTTSFJELLET I TØNSBERG

HJERTELOG VELKOMMEN

SE OGSÅ AVDELINGENS NETTSIDE FOR INFORMASJON

www.fmfvestfold.net

VESTFOLDAVDELINGENS ÅRSMELDING 2008

1. ORGANISASJON

1.1. STYRET I 2008:

Leder:

Ragnar Kristensen

Styremedlemmer:

Elisabeth Holmsen, Horten
Anders Herlofsen, Sande
Bjørn Torkildsen, Tønsberg
Frederik Wedel Jarlsberg

Varamedlemmer:

Gry Wenche Nilsson, Larvik
Kari Schei, Tønsberg
Stein Idar Hagen
Inger Draugedalen
Einar Wexelsen

Valgkomite:

Dyveke Bast
Bjørn Kvarenes
Anne Arveschoug

1.2 ANDRE VERV

Sekretær til aug. 2008, kasserer:
Ingeborg Bjørgen

Fra august 2008 har avdelingen ikke lønnet sekretær. Referent er Kari Schei. Arkivansvarlig Elisabeth Holmsen. Styreleder besørger innkalling.

Regnskapsansvarlig:

Tove Lisbeth Vasvik

Revisor:

Laila Bengsson

1.3. MEDLEMSTALL:

228 betalende medlemmer 31.12.08

1.4 LOKALER

Foreningen har midlertidig sitt arkiv fra Vestfold fylkesmuseum i Villa Møl-

lebakken på grunn av ombygging på fylkesmuseet. Møter holdes hos styremedlemmene.

1.5 ANSKAFFELSER:

Avdelingen har kjøpt inn en brukt bærbær PC fra Thor Heyerdahl videregående skole i Larvik, samt en brukt projektor. Begge til bruk ved foredrag og styremøter. Tilskudd fra Tønsberg kommune kr. 5 000,- dekket innkjøpene.

2. MØTER, REPRESENTASJON

2.1. ÅRSMØTET

Avholdt på Yttersøgård, Larvik. Årsmøtesakene med valg ble gjennomført. Det var servering av waleskringle og kaffe og Arild Fredriksen, Vestfold fylkeskommune, holdt foredrag om gjennomgangen av fredede bygninger i Vestfold.

2.2 VERNEPRISEN

Verneprisen ble delt ut i forbindelse med årsmøtet, til Ragnar Nilsen, Bekkegaten 3, Langestrand, Larvik.

2.2 STYREMØTER:

Styret har hatt 11 møter.

2.3 REPRESENTANTSKAPSMØTET

Stiklestad i Trøndelag 6-8. juni. Arrangør: Den trønderske avdeling. Styret deltok med tre delegater.

2.4. AVDELINGEN DELTAR I:

Styret i stiftelsen Eidsfos hovedgård Komite for utdeling av Kulturminneprisen, Vestfold fylkeskommune.

Folkeaksjonen for bevaring av Linaekvarteret, Sandefjord.

3. VIRKSOMHET

3.1. EGEN VIRKSOMHET:

3.1.1. AVDELINGENS NETTSIDE

Webmedarbeidere velges av styret. Webansvarlig er juridisk ansvarlig for web-sidens innhold.

Redaktør: Bente Bjerknes, webansvarlig: Ragnar Kristensen,

Webmedarbeider: Stein Idar Hagen

Redaksjon: Elisabeth Holmsen, Dyveke Bast og Aina Dahl.

Nettstedets hovedside er basert på nyhetsformidling med inngang til leder, presentasjon av avdelingens historie, kontaktside, "det skjer" side, debattforum og arkivside hvor det er linker til utgående post og publikasjoner. Hjemmesiden er basert på egen nyhetsproduksjon om avdelingens aktuelle saker, og er rettet mot almenheten og spesielt politikere og media.

Våre egenproduserte oppslag erstatter i noen grad utsendelse av brev i saker, og brukes i økende grad av aviser som grunnlag for nyhetsstoff. Egenproduserte nyheter formidles nasjonalt gjennom hovedavdelingens hjemmeside. Vi har laget 45 egne større nyhetssaker i løpet av 2008. Stikkord for linker på sidene er: kultur, temaer, arkiv, brev og uttalelser. Siden har lenker til relevante kontakter og til foreningens nettsider sentralt og lokalt.

Besøket har økt fra 4639 i startåret 2005, til 9763 besøkende i 2006 til 23 450 i 2007 og 50 512 ved utgangen av 2008. Besøk betyr faktiske lesere som går inn på en eller flere sider og bruker noe tid der.

3.2. MEDLEMSRETTEDE TILTAK

3.2.1. BYGNINGSVERNSENTER

På Yttersø gård, etablert i 2006 i samar-

beid med avdelingen, noe som førte til aktivitet i 2008. Samarbeide med Langestrands nyttige selskap.

3.2.2. MEDLEMSVERVING

Materiell sendt fra Fortidsminneforeningen sentralt.

3.2.3 MEDLEMSBLAD

Avdelingen gir ut eget medlemsblad parallelt med websiden. Medlemsbladet heter Vestfoldnytt, og første nummer utkom i august/september 2008. Bladet erstatter bladsamarbeidet "Bevar oss vel". Nr. 1 er på 14 A5-sider i farger og ble holdt innenfor minsteportotaksten. Utsendelser skal om mulig kombineres med reklame/info om medlemstur, årsmøte etc.

3.2.4 MEDLEMSTUR

Moholt jernverk og Siljan kirke med lokalhistoriker Tor Bjørvik som guide supplert av Ragnar Kristensen.

3.2.5 JULEAVSLUTNING

Årets avslutningsarrangement ble lagt til Yttersø gård i Larvik med inviterte gjester/samarbeidspartnere.

3.3. DELTAGELSE EKSTERNT

3.3.1 KULTURMINNEPRISEN

Avdelingen, ved styreleder/utvalgsleder deltok på befaringer for å vurdere kandidatene til prisen. Prisen gikk i år til: Ragnar Tangaard på Brunlanes i Larvik kommune og Melsom skole, Stokke. Delt ut på Larvik museum på kulturminnedagen 2008. Avdelingens leder fremførte juryens begrunnelse.

3.3.2 ARRANGEMENTER

Arkivenes dag 08. november. Tre styremedlemmer deltok med stand, utdeling/salg av materiell og medlemsverving på Nauen gård.

Bygningsverndag:

Øvre Myra i Sandefjord i regi av bl.a. Gamle Sandefjord. Avdelingen stilte med stand og medlemsverving/salg/utdeling av materiell.

Foredrag

PowerPointforedrag for Larvik Venstre om Fortidsminneforeningens virksomhet.

Omvisning

Orientering/befaring om Langestrands verkstilknyttede bebyggelse for Norsk kulturminnefond og Vestfold fylkeskommune.

Innledning folkemøte

PowerPoint innlegg på folkemøte i regi av Folkeaksjonen for bevaring av Linaaekvarteret.

Åpent møte:

I regi av Treschow Fritzøe vedr. utbygging på Langestrand. Innspill.

3.4 SAMARBEIDE

3.4.1 Folkeaksjonen for bevaring av Linaaekvarteret:

Samarbeide og utarbeidelse av webside for folkeaksjonen, og deltagelse i møtevirksomhet med rådgivning.

3.4.2 Garnisonssykehuset:

Samarbeide vedr. fredning av Johan Ohlsens gate 8 i Stavern. Gjennomført oppmåling og registrering av bygningen i samarbeide med historielaget. Historielaget Venner av gamle Stavern, Medisinsk historielag SiV, Nasjonalt medisinsk museum og Saniteten i Sjøforsvaret.

3.4.3 "Bevar oss vel"

Avdelingen avsluttet i februar 2008 samarbeidet om "Bevar oss vel".

Nr. 1 2008 var siste nummer vi deltok i. Styret konkluderte med at bladsamarbeidet kostet avdelingen mer enn vi kunne forsvare.

4. ENGASJEMENT / UTTALELSER

4.1 ENGASJEMENT

4.1.1 Utbygging på Langestrand:

Møte med Treschow Fritzøes ledelse vedr. utbygging på Langestrand. Parkeringshuset foran Oberinspektøranlegget. Reviderte planer vist frem og godtatt av avdelingen.

4.2 UTTALELSER/BREV

LARVIK

31.12.08 - Uttalelse til utbygging av E-18 strekningen Bommestad - Sky.

19.12.08 - Uttalelse Jernbaneverket trasé Farriseidet til Telemark. Avdelingen har intet å bemerke.

18.12.08 - Uttalelse til planoppstart Odebergkvartalet.

15.12.08 - Korrespondanse Avdelingen-Miljøverndepartementet/Riksantikvaren/Fylkeskommunen vedr. parkeringshus foran Oberinspektøranlegget på Langestrand. Planene ble endret og anlegget lagt under jorden i samsvar med avdelingens råd.

08.12.08 - Høringsuttalelse Grandkvartalet utvidet høring. Viktige lokale kulturminner foreslått fjernet i sentralt byområde. Motstand mot planene har vunnet lite gehør.

25.10.08 - Uttalelse til klagesak Lauve stasjon. Avdelingen støtter fylkeskom-

munens klage. Klagen imøtekommet av Larvik kommune, planutvalget.

20.05.08 - Høringsuttalelse Grandkvartalet, Larvik, reg. plan.

04.04.08 - Vedlegg fredningsforslag - dokumentasjon Johan Ohlsensgt.8, Stavern.

04.04.08 - Fredningsforslag med dokumentasjon Johan Ohlsens gate 8, Stavern. Sendt til Vestfold fylkeskommune og Riksantikvaren.

31.03.08 - Uttalelse MIRA fabrikk reguleringsplan. Avdelingen fraråder storstilt utbygging i sjøkanten og at eldre fabrikkbygg inkorporeres i planen.

TØNSBERG/NØTTERØY/TJØME
26.11.08 - Uttalelse til planprogram Teie sentrum.

15.02.08 - Uttalelse Blåkorskvartalet Tønsberg. Avdelingen fraråder rivning av bevaringsverdige bygninger og bygging av gangbro over til Villa Møllebakken.

HORTEN/ÅSGÅRDSTRAND

21.11.08 - Øvre vei 3 Horten, støtteerklæring om verneverdien til eiendommen "det røde hus". Det eldste gårdsanlegget innenfor Carl Johans vern.

17.11.08 - Klage Horten kommunes vedtak Toldergata 7b. Horten kommunes vedtak om rivning av bevaringsregulert bygning påklaget. Fotoserie og dokumentasjon utarbeidet.

28.03.08 - Uttalelse reguleringsplan Torgget 2,3 og 4, Horten. Avdelingen foreslår forbedrede reguleringsbestemmelser.

27.03.08 - Uttalelse kommunedelplan Nykirke. Vi ber om aktsomhet i forhold til kirke og aut. fredede kulturminner.

STOKKE

21.10.08 - Uttalelse til reguleringsplan Solnes Stokke. Avdelingen fraråder rivning av marinehistoriske bygninger og gir råd til planarbeidet.

SANDEFJORD

11.06.08 - Høringsuttalelse Linaaegården, Sandefjord, forslag til reg.plan. Avdelingen fraråder å vedta planforslaget.

VESTFOLD

12.10.08 - Brev til kommunene i Vestfold vedr. høringer. Avdelingen ber om å bli ført opp på adresselister vedr. høringer.

17.08.08 - Korrespondanse med prof. C.A.Fleischer vedr. habilitetssaken. Fleischer imøtekom avdelingens anmodning om en kritikk av Woxholths habilitetsvurdering for fylkeskommunen. Fleischer konkluderte at Aina Dahl var habil. Korrespondanse med professor Eivind Smith konkluderte likedan.

4.4. BEFARINGER:

Åsgårdstrand, Toldergata 7b. Rivnings-truet bevaringsregulert eiendom befart sammen med eier.

Linaaegården, Sandefjord. Befart og fotodokumentert ved flere anledninger.

4.5. UTTALELSER I MEDIA

Gjengangeren vedr. Toldergata. Tønsbergs Blad vedr. Toldergata. NRK-Vestfold radio direkte sendt debatt vedr. Linaaegården/innsigelse. NRK-Vestfold vedr. garasjeanlegg Oberinspektøranlegget, Langestrand. Østlands-Posten 1. vedr. samme sak. Østlands-Posten 2. vedr. samme sak. Østlands-Posten vedr. Garnisonssykehuset. Sandefjords blad vedr. Linaaegården.

Sandefjords Blad kommentar Linaaegården.

Revisorgodkjent regnskap for 2007 og budsjett for 2008 vil legges ut på våre nettsider før årsmøtet. Det vil også deles ut på selve møtet. Vi har til orientering lagt ut regnskap for 2007 i bladet på neste side. Dette er imidlertid ennå ikke revisorgodkjent. De utsendte brev og flere av sakene ligger utførlig behandlet på nettet. Se våre nettsider: www.fmfvestfold.net

STYRETS INNSTILLING TIL NY VALGKOMITÈ FOR 2009:

- 1: Leder, Dyveke Bast, Larvik/Oslo
- 2: Bjørn Kvarenes, Sandefjord
- 3: Anne Arveschoug, Tønsberg

Budsjett for 2009, samt revisorgodkjent regnskap blir lagt ut på avdelingens nettside og på årsmøtet.

VALGKOMITEENS INNSTILLING TIL NYTT STYRE 2009:

Styremedlemmer:

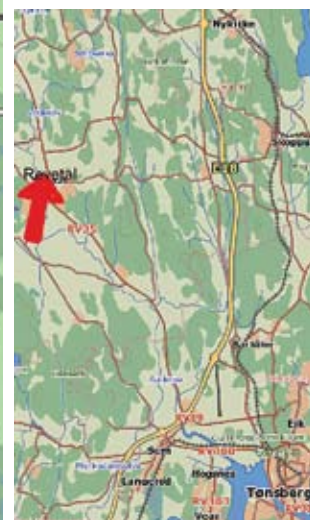
- 1: Leder, Ragnar Kristensen, Larvik velges for 1 år
- 2: Elisabeth Holmsen, Horten ikke på valg
- 3: Bjørn Torkildsen, Tønsberg velges for 1 år
- 4: Fredrik Wedel Jarlsberg, Re ikke på valg
- 5: Kari Schei, Tønsberg velges for 2 år

Varamedlemmer, alle velges for 1 år

- 1: Stein Hagen, Larvik
 - 2: Gry Wenche Nilsson, Larvik
 - 3: Brit Berggren, Sandefjord
 - 4: Hilde Woxen Stormark, Tønsberg
 - 5: Karine Huseby, Larvik
 - 6: Trygve Kikut, Tønsberg
- Observatør: Aina Dahl, Tønsberg
Revisor: Laila Bengsson

Bydetunet Brår ligger i Ramnes kommune ved Revetal.

FORSLAG TIL VEDTEKTSENDING. ÅRSMØTET 2009

Gjeldende §6, tredje ledd i avdelingens vedtekter, sist godkjent i 1985, lyder: Det velges hvert år 4 varamedlemmer. Varamedlemmene bør innkalles til styremøtene og har stemmerett når de trer inn som styremedlemmer.

Foreslås endret med tillegg til:

“Det velges hvert år inntil 6 varamedlemmer. Varamedlemmene bør innkalles til styremøtene og har stemmerett når de trer inn som styremedlemmer. Det kan foreslås en observatør til styret som har møte og talerett, men ikke stemmerett.”

Forslaget til vedtektsendring skyldes at årsmøtet 2008 lot velge 6 varamedlemmer uten at det var dekning for det i vedtektene. Det var da meningen at forhold-

det burde formaliseres på årsmøtet 2009. Ordningen med 6 varamedlemmer har fungert etter hensikten - nemlig å tilføre styret mer kompetanse og arbeidskraft. Forslaget om å opprette en observatørpost til styret skyldes at medlemmer som kunne tenke seg å bidra aktivt til styrets arbeide i egenskap av yrke eller politiske verv kan bli inhabile i forhold til saker styret arbeider med. Styret har hittil løst dette problemet ved å praktisere at slike saker behandles uten at vedkommende er tilstede under behandlingen. Praksisen kan av og til være uhensiktsmessig og vi tror det ville være bedre å opprette en observatørpost til styret. I følge vedtektene skal en vedtektsendring ha 2/3 dels flertall på årsmøtet.

Avdelingens gjeldende vedtekter finner du på nettsiden vår her:

<http://www.fmfvestfold.net/omoss.htm>

Regnskap 01.01.2008-31.12.2008 Foreløpig ikke revisorgodkjent.					
Inntekter			Utgifter		
	Regnskap	Budsjett		Regnskap	Budsjett
Medlemskontingent	42 620,00	30 000,00	Lønn sekretær	10 335,00	16 000,00
Arrangementer	3 865,50	9 000,00	Årsmøte/styremøte/arr.	6 371,99	13 500,00
Tilskudd Vestfold fylkeskommune	-	15 000,00	Representantskapsmøte	13 250,00	9 000,00
Tilskudd Tønsberg kommune	5 000,00	5 000,00	Kjøregodtgjørelse	434,00	3 500,00
Salg bøker/trykksaker	440,00		Telefon/internet/nettside	2 320,00	4 000,00
MVA-refusjon	2 467,00		Porto	2 555,50	1 500,00
Renteinntekter	80,57	100,00	Bevar oss vel	8 055,48	7 000,00
	54 473,07	59 100,00	Diverse, inkl. gaver/rekv./		4 400,00
Overskudd	4 355,20		kontingenter	6 703,90	
			Bankgebyr	91,00	200,00
			Utbet. for mye juleavslutn.	1,00	
				50 117,87	59 100,00
Aktiva pr. 31.12.08			Passiva pr. 31.12.08		
Saldo kontoutskrift 31.12.08	24 459,12		Beholdning pr. 01.01.08	20 180,78	
Kasse	76,86		Overskudd	4 355,20	
Beholdning pr. 31.12.08	24 535,98		Beholdning totalt	24 535,98	

HANS CHRISTIAN LIND - EN DANSK BYGGMESTER I LARVIK

Av Ragnar Kristensen.

I 1794 kjøpte Christianiabyggmesteren Hans Christian Lind eiendommen Nedre Tverrgate 2 i Wellerødgaden og bosatte seg fast på Langestrand ved Laurvig med sin kone Suzanne Sthær og sønnen Hans Christian jr. I senere år er Lind blitt tilkjent en betydningsfull plass i norsk arkitekturhistorie, men hans innsats lokalt har nok vært mindre kjent og hviler for en stor del fremdeles i mørke.

Hans Christian Lind ble født i Danmark i 1753. Han studerte ved Kunstakademiet i København og hadde Harsdorff som lærer. En av de samtidige elevene het C.F. Hansen. Både Hansen og Harsdorff regnes blant de ypperste arkitekter dansk/norsk historie har frembragt. I 1786 bosatte Lind seg i Christiania hvor han tok borgerskap som murmester, stenhugger og gipsmaker. Han tegnet den senere nedbrente Christiania Tollbod i 1787-90, men ellers var det ikke godt med arkitektoppdrag på denne tiden. Tollboden var en tidstypisk monumental bygning med helvalmet tak og åpen arkade på midten - akademisk ypperlig utført. I 1788 giftet han seg på Tveten i Aker med Suzanna Elisabeth Sthær.

Lind ble kalt til Vestfold i 1792 for å fullføre arbeidene med Sandar kirke og han foresto interiørene i kirken. Det er rimelig å tro at Lind kom til Langestrand fordi jernverket hadde behov for hans fer-

Nedre Tverrgate 2 på Langestrand, Larvik

Enigheds kirke på Langestrand ble tegnet av Lind i 1815 og innviet i 1818 av prost Sartz.

digheter. Senere, under bergråd Petersens ledelse ble det bygget mye nytt på verket, og bygninger fra denne tiden kan sikkert tilskrives Lind. Dessuten ble mange patrisiergårder på Storgaten offer for en bybrann i 1792 og som arkitekt må han ha vært etterspurt de påfølgende år.

Lind utførte tegnearbeid for prost og senere grevskapsmedeier Johan Friedrich Sartz og har nok forestått mange byggeprosjekter for byens borgere. Lystgårdene Hovland og Yttersø kan med rimelighet tilskrives Linds tegnestue. Tegningene av Enighets kirke på Langestrand er signert Lind. Historien kompliseres av at far og sønn hadde likelydende navn og samme yrke.

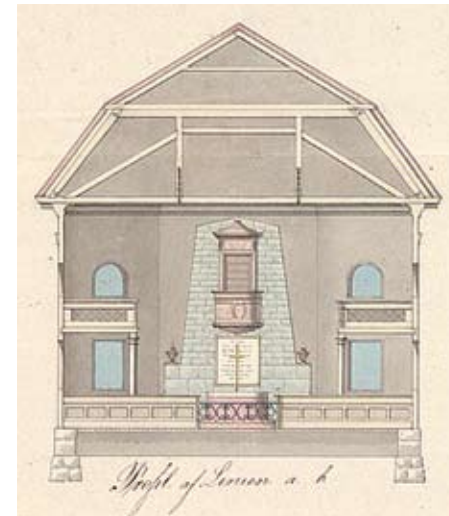
Hans Christian Lind jr. har nok gått i lære hos faren. Allerede i 1813 oppådte de to sammen som henholdsvis byggmester og murmester da det skulle gis overslag over bygging av en ny bro over Lilleelven, en utløper av Farrisvelven - forsynt med vannføring av utløpene fra sagbrukets renner.

Hans Christian Lind jr. giftet seg i 1811 med Anne Skye. Forlovere var Løge og Falch - sistnevnte må være senere kammerråd Falch, en av de fire Larviksborgerne som overtok grevskapsseiendommene i 1817. Branntakstene for Langestrand viser at far og sønn Lind takserte

sammen for første og siste gang i 1814. Neste innføring er i 1816, da Lind junior undertegner uten faren ved sin side. Lind juniors siste innføring er i året 1825.

Navnelikheten har nok medført at Lind jr. kan ha blitt forvekslet med faren og Hans Christian Lind seniors dødsår har tidligere ikke vært kjent. Ministerialboken for Larvik kirke viser at Suzanna døde den 14. mai 1815 og byggmesteren selv den 2. september samme år. Lind junior fortsatte sin virksomhet i Larviksområdet frem til noe over midten av 1820-tallet. Han skal ha utført arbeider i og rundt Fredrikshald. Bybrannen i 1826 skapte utvilsomt et behov for bygningskyndige, slik bybrannen i Larvik i 1792 skapte levebrød for hans far. Hans kone døde i 1827 og det er uvisst hvor Lind jr. endte sine dager. Han skal ha tegnet en prestegård i Fredrikshald, og forsvinner tilsynelatende sporløst ut av historien.

Lind seniors dødsår skaper noe usikkerhet rundt tegningene til Enigheds kirke. De er signert 1815 og den stilsikre håndskriften synes å være seniors. Lind junior undertegner noe mer slurvet, ihvertfall i branntakseringssammenheng. Det er ikke usannsynlig at Lind junior likevel kan tilkjennes delaktighet i dette kirkebygget. Ihvertfall kan Linds død og sønnens nye posisjon forklare hvorfor kirken ble oppført noe endret i forhold til originaltegningen fra 1815 som viser et mansardtak. Kirken ble innviet med et helvalmet tak med kinavipp i tråd med lystgården Yttersø som antas å være oppført i årene 1817 - 1820. Skyldes endringen initiativ fra Yttersøs eier, prost og grevskapsmedeier Sartz? Likeledes må man spørre seg om andre arbeider som måtte dukke opp og normalt tilskrives Lind senior egentlig er resultat av et samarbeide mellom de to, eller sønnens verk alene.

Originaltegning fra 1815. Snitt med fondvegg.

Familiens Linds bolighus har en plan med sideordnet inngangsparti. Utvendig endret i 1860-årenes stil, men med hovedkarakteren er intakt. I 1832 ble eiendommen overdratt til belgmaker Hans Jørgen Pedersen, som nå kunne glede seg over kort vei til arbeidet på belgmakerverkstedet over gaten. Eiendommen forfalt gjennom midten av århundret, men i 1860/70-årene overtok skipper H. A. Jensen og ga huset en del av preget det har i dag.

Forholdet mellom far og sønn Lind er et nytt og utforsket tema for arkitekturhistorisk interesserte. Lindnavnet representerer en bygningshistorisk ekspansiv periode i verkets og byens historie. At den danske arkitekten skulle bosette seg i ene enden av Langestrands hovedgate og bli opphav til en vakker kirke i den andre, er et skjebnens sammentreff. Lind senior opplevde aldri å se kirkebygget ferdig, men ble sammen med sin kone gravlagt på den nye kirkegården tre år før innvielsen.

Utdrag fra Fortuna (Nes jernverksmuseum)

Retur:
 Fortidsminneforeningen
 Vestfold avdeling
 Farmannsveien 30
 3111 Tønsberg

ECONOMIQUE

NYTT PÅ NETT!

av Bente Bjerknæs

Mange av dere er nå godt kjent med Vestfoldavdelingens nettside. Vi fortsetter å utvikle siden og legger fortsatt vekt på å holde både medlemmer og andre oppdatert på hva Fortidsminneforeningen arbeider med.

Vi registrerer at nyhetssiden er svært populær og besøkstallet stiger fra uke til uke. Nyhetssiden har også en viktig funksjon overfor politikere og byråkrater. Det er tydelig at de følger godt med på saker som vi engasjerer oss i.

Kanskje noen har ønsker og ideer til saker/temaer vi bør skrive om? Da er det bare å ta kontakt med oss - vi vil gjerne ha innspill. Det er flott hvis dere gjør andre oppmerksomme på Nyhetssiden, kanskje noen til og med får lyst til å melde seg inn i foreningen.

Vi tar også gjerne imot bidrag til bladet og nettsiden.

Mer info på nettsider: www.fmfvestfold.net
 E-post til styret: styret@fmfvestfold.net

AVDELINGENS STYRE

LEDER:

Ragnar Kristensen Tlf: 33 18 60 50
 E-post: yttersoe@restaurering.net

STYREMEDLEMMER:

Elisabeth Holmsen Tlf: 984 57 787
 E-post: elisabeth.holmsen@portalen.no

Bjørn Torkildsen Tlf: 33 32 53 79
 E-post: b-tork@online.no

Frederik Wedel-Jarlsberg Tlf: 33 39 60 67
 E-post: hwedel-j@online.no

Anders Herlofsen Tlf: 33 77 67 47
 E-post: aw-h@online.no

VARAMEDLEMMER:

Kari Schei Tlf: 33 31 75 54
 E-post: kari@tnb.no

Gry Wenche Nilsson Tlf: 33 19 93 88
 E-post: gr-wenni@online.no

Stein Idar Hagen Tlf: 33 61 06 41
 E-post: stein@larvikcity.com

Einar Wexelsen Tlf: 33 36 72 32
 E-post: einaw@vfk.no

Inger Draugedalen Tlf: 33 30 38 15
 E-post: draugeda@online.no